

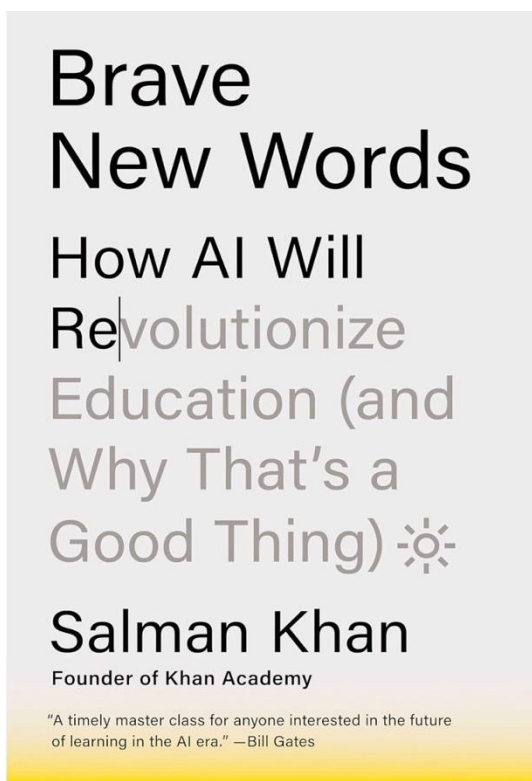
Brave New Words: How AI Will Revolutionize Education (and Why That's a Good Thing)

วรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อีเมล: feduwsk@ku.ac.th

Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang

Division of Educational Administration, Faculty of Education, Kasetsart University E-mail: feduwsk@ku.ac.th

ในปี พ.ศ. 2567 ในขณะที่วงการการศึกษากำลังถกเถียงเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) Salman Khan ผู้ก่อตั้งและผู้บริหาร Khan Academy ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของ “Educated Bravery” หรือความกล้าหาญของระบบการศึกษาและนักศึกษาในการใช้ AI อย่างชาญฉลาด โดยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ (perception) ของสังคมที่มีต่อ AI และความชาญฉลาดของมนุษย์ (intelligence) ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับ AI และที่สำคัญที่สุดได้ชี้ให้เห็นว่า AI สามารถพลิกโฉมหรือสร้างการปฏิวัติอย่างยั่งยืนในวงการการศึกษาและการเรียนรู้ได้อย่างไร เนื้อหาตลอดเล่มทำให้ข้าพเจ้าค่อนข้างเห็นด้วยอย่างยิ่งกับ Salman Khan ว่าข้อถกเถียง ความกังวล และความกลัว

เกี่ยวกับ AI ที่มีอยู่ในวงการการศึกษาปัจจุบัน โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของ AI ในการทำลายความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ การขาดจริยธรรมในการใช้ AI และความผิดพลาดอันเกิดจากการใช้ AI เป็นต้น สุดท้ายแล้วก็จะเหมือนหลายทศวรรษก่อนหน้านี้ที่เราเคยกังวลผลกระทบของเครื่องคิดเลข คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล และอินเทอร์เน็ต แต่สุดท้ายแล้วก็พบว่ามนุษย์ไม่สามารถต้านทานความรุดหน้าทางเทคโนโลยีได้แต่ต้องสามารถจัดการความเสี่ยงอันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเหล่านั้นให้ได้

ปัจจุบันเป็นเวลาสำหรับ Hack-AI-Thon (Khan, 2024, p. xx) ซึ่ง AI สามารถทำงานโดยมีความสามารถในการให้เหตุผลได้เหมือนมนุษย์ ผลที่เกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นสังคมในอุดมคติ (Utopian Future) หรือสังคมที่อยู่ในสภาพที่ไม่น่าพึงปรารถนา (Dystopian Future) ขึ้นอยู่กับความสามารถและจริยธรรมของมนุษย์ในการใช้ AI โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการการศึกษา ดังที่ Khan (2024, p. xxxiii) ได้

กล่าวว่า “เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีนี้ เราจำเป็นต้องพิจารณาสิ่งที่สามารถทำได้ ในตอนนี้เสียใหม่ เราต้องคิดถึงวิธีบรรเทาความเสี่ยง ความกลัว และความลังเลใจของเรา นั่นหมายถึงการทบทวนทุกสิ่ง ตั้งแต่บทบาทของครู วิธีที่เด็ก ๆ ใช้มีลติมีเดีย วิธีการรับรองคุณวุฒิ ไปจนถึงการช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาในการหางานทำเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน”

สำหรับครูและอาจารย์ หนังสือเล่มนี้ไม่ได้ชี้ให้เห็นเพียงประโยชน์ของ AI ในฐานะ “Socratic Tutor” (Khan, 2024, p. 9) ซึ่งทำหน้าที่พี่เลี้ยง (mentor) ให้แก่ผู้เรียนโดยตั้งคำถามอย่างชาญฉลาดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดจนเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น หนังสือเล่มนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความสามารถของ AI ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้หลากหลายสาขาวิชาทั้งสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในขณะที่หลายคนกังวลว่า AI จะทำลายความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ Salman Khan ได้ชี้ให้เห็นว่า AI จะมีส่วนช่วยในการพัฒนา นวัตกรรมใหม่ได้อย่างไร ตลอดจนได้แสดงให้เห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ AI ในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนการสอนในยุค AI การสร้างห้องเรียนระดับโลก (global classroom) โดยใช้ AI และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ AI ทั้งนี้ Khan (2024, p. 153) ได้เน้นย้ำว่า “AI ไม่ได้มาเพื่อแย่งบทบาทจากครู แต่เพื่อช่วยให้ครูกลายเป็นจุดเด่นของการเรียนการสอน”

สำหรับนักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้กำหนดนโยบายการศึกษา หนังสือเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า AI จะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานและกระบวนการคัดเลือกบุคคล เข้าทำงานอย่างมากทั้งในเรื่องประสิทธิภาพและความเสมอภาค ตลอดจนเสนอแนวทางการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในตลาดแรงงานในยุคอนาคต ในขณะที่หลายคนเริ่มมองว่าความรู้เฉพาะทางอาจไม่จำเป็นหาก AI สามารถทำงานหลายอย่างได้แทนมนุษย์ Salman Khan ได้ย้ำให้เห็นว่าความรู้ทั้งเชิงลึกและเชิงกว้างจะทวีความสำคัญยิ่งกว่าในอดีต สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา “three Rs” ซึ่งได้แก่ การอ่าน (reading) การเขียน (writing) และการคิดคำนวณ (arithmetic) อย่างจริงจัง อีกทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจและความชอบของผู้เรียนทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย และการเงินไปพร้อม ๆ กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ดังที่ Salman Khan ย้ำว่า “ผู้ที่ประสบความสำเร็จอาจมีความเชี่ยวชาญลึกซึ้งในหนึ่งหรือสองด้าน แต่พวกเขายังต้องมีความเชี่ยวชาญแบบผู้ประกอบการในหลากหลายสาขา เพื่อที่จะสามารถรวบรวมทุกส่วนเข้าด้วยกันได้อย่างสมบูรณ์” (Khan, 2024, p. 204) พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่า “คุณจะไม่ถูกแทนที่ด้วย AI แต่คุณอาจถูกแทนที่ด้วยบุคคลผู้ใช้ AI” (Khan, 2024, p. 5)

ท้ายที่สุดนี้ จากประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในคณะทำงานโครงการ “การพัฒนากรอบทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ให้แก่องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทยและสำนักงานเลขาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้เห็นว่า “ทักษะการเรียนรู้เพื่ออนาคต” ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าทักษะสำคัญสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ร่วมกับทักษะการจัดการ

ตนเอง ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างสุขแห่งชีวิต และทักษะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน (Buasuwan et al., 2023) เป็นทักษะที่สำคัญมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเอกภพภาวะที่ AI อาจสามารถคิดได้เหมือนมนุษย์ หนังสือเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนของเราจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับ AI และรู้จักใช้ประโยชน์จาก AI ในการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุดตลอดชีวิต และได้ชี้ให้เห็นว่าเราจะสามารถใช้ AI ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่ออนาคตดังกล่าวซึ่งประกอบด้วย 1. ทักษะการใช้ชีวิตในอนาคต 2. ทักษะการคิด 3. ทักษะการสร้างเครือข่าย และ 4. ทักษะการสร้างนวัตกรรมให้แก่ผู้เรียนได้อย่างไร

ในขณะเดียวกัน ครู นักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ระดับสถานศึกษาและระดับชาติจำเป็นต้องสนับสนุนการใช้ AI เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางบวกให้แก่วงการการศึกษาของไทย ตลอดจนเพื่อแก้ปัญหา ความท้าทาย หรือจุดเจ็บปวด (pain point) ที่ครูและผู้เรียนกำลังต้องเผชิญ เนื้อหาในหนังสือทั้ง 9 ตอน ได้แก่ 1. การเพิ่มขึ้นของผู้สอน AI (The Rise of AI Tutor) 2. การให้ความสำคัญกับเสียงของสังคมศาสตร์ (Giving Voice to the Social Sciences) 3. การเสริมพลังอำนาจให้แก่นวัตกรรมรุ่นใหม่ (Empowering the Next Innovators) 4. ดีขึ้นไปด้วยกัน (Better Together) 5. การดูแลเด็ก ๆ ให้ปลอดภัย (Keeping Kids Safe) 6. การสอนในยุค AI (Teaching in the Age of AI) 7. ห้องเรียนระดับโลก (The Global Classroom) 8. AI, การประเมิน, และการคัดเลือกเข้าศึกษา (AI, Assessments, and Admissions) และ 9. การทำงานและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Work and What Comes Next) หากผู้อ่านได้อ่านอย่างใคร่ครวญไม่เพียงแต่จะสามารถทำให้ผู้อ่านก้าวพ้นวัตถุประสงค์แอบแฝง (hidden agenda) ของผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ในการเชิญชวนให้ผู้อ่านรู้จักและต้องการใช้ Khanmigo ซึ่งเป็น AI ผู้ช่วยสอนและติวเตอร์ส่วนตัวซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Khan Academy พัฒนาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและจริยธรรมในการใช้ AI เท่านั้น แต่ผู้อ่านจะสามารถหลุดพ้นจากการเป็นเพียงผู้บริโภคร AI ไปสู่ผู้สามารถใช้ AI เพื่อสร้างผลิตภาพและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างความผาสุกให้แก่ชีวิตของตนเองและส่งต่อได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม “พวกเราทุกคนมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าพวกเราใช้เทคโนโลยี AI นี้ด้วยความรับผิดชอบ” (Khan, 2024, p. 221)

Reference

- Khan, S. (2024). *Brave new words: how AI will revolutionize education (and why that's a good thing)*. Viking.
- Buasuwat, P., Suebnusorn, W., Butkatunyoo, O., Manowaluilou, N., Kaewchinda, M., Lalitpasan, U., & Sripongpankul, S. 2022. Re-envisioning a “skills framework” to meet 21st century demands: What do young people need?. *Frontiers in Education*. 7: 1004748.